

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SETMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagorí)

AQUEST NUMERO 20 CÈNTIMS PER TOT ESPANYA
NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

FRANCESC LAYRET

La sang del just

Les forces del mal que actuen contra Barcelona han sacrificat un home il·lustre, l'assassinat del qual no té atenuants ni explicació. En Francesc Layret, generós i bó, ha tingut una mort tràgica que cap averany podia anunciar-nos. Davant son cadavre, la ciutat, tota la ciutat, s'ha descobert amb dolor i amb respecte.

Sovint, en mig de la passió de les lluites polítics, En Layret havia estat objecte de atacs i de censures. Els uns li retregueren abans la seva adhesió a la Solidaritat Catalana. Alguns altres li retreien avui la seva evolució sindicalista i comunista. Però tothom qui el coneixia l'estimava. Tothom veia en ell un cor obert i un alt esperit.

La sang de l'home just ha tacat les pedres dels carrers barcelonins, que vermellen sinistrament. El dol de la ciutat davant el cadavre del seu noble fill caigut, ¿no portarà a tots els violents a un moment de contrició salvadora, que els faci llençar lluny, per sempre més, les armes del crim?

D'eleccions

S'ha vingut parlant, se parla encara, d'una intervenció electoral dels sindicalistes, que lluitarien aplegats amb elements d'esquerres. Creiem que aquests rumors no tenen altre fonament que la decisió, revocada immediatament, de incloure en la candidatura de Madrid an En Salvador Seguí. Alguns pensaren en reproduir a Barcelona l'episodi electoral, i fou tema polític l'oportunisme electoral sindicalista.

Immediatament la Confederació Nacional del Treball ha negat aquests propòsits amb una àgria negativa. Però, és que podia el sindicalisme, encara que fos alegant motius de perentori oportunisme, anar a les eleccions sense negar tota la seva essència i tota la seva força, sense posar en perill la seva mateixa vida? Els orígens del sindicalisme són econòmics exclusivament, i econòmics són, també, les seves lluites. Com podia, doncs, derivar vers una actuació imprecisa i de col·laboració política, una organització, la força de la qual sorgia de la pura coincidència material? La divisió dels sindicats començaria immediatament després de la seva actuació electoral.

Enlloc del món, els sindicalistes, com a tals sindicalistes, han anat a la lluita electoral, o al menys nosaltres ho ignorem. Per això, per a conduir al marge de l'acció econòmica l'acció política, estan els partits socialistes. Aquesta fou la tesis i la defensa de la C. G. T. francesa per a no adherir-se a la III Internacional; aquesta és també la raó de que al costat de la de Moscou, existeixi la Internacional sindicalista d'Amsterdam.

Per això la tàctica imaginada pels socialistes de Madrid, era la bona. Eren ells, exclusivament ells, els que recollien un nom i l'amparaven, prescindint de consultes i de opinions. Estaven en el seu dret, procedien amb lògica i no barrejaven ni doctrines ni tàctiques. Bé es veritat que els socialistes han mostrat sempre més clarividència i més intel·ligència que'ls sindicalistes, sense una teoria precisa, ni una visió lúcida.

Nosaltres no compendriem més que una intervenció sindical: la de la conquesta del municipi. Des de ell, sense caure en lo que ha estat pecat dels nostres consistoris, en la obsessió política, podria realitzar-se l'administració comunal amb un sentit obrerista. Així ho han comprés a Itàlia, i en certs municipis francesos, com el de Saint-Denis. Però com que fins ara no han tingut els sindicats altra labor que la vaguista, i han sofert i sofreixen les conseqüències de no haver tingut coratge per a extrangular el terrorisme, careixen de la competència i dels homes competents per a portar la direcció de la ciutat, en col·laboració amb els partits polítics. Però creiem que aquesta actuació municipal és factible; creiem més, que arribarà a realitat. Però abans ha de dependre's el sindicalisme barcelonés de totes les seves culpes, que ara purga, i de tots els seus sectarismes.

Francesc Layret

El gran polític català que acaba de desaparèixer, víctima dels odis socials desenfrenats a Barcelona, es distingí des de molt jove per la eloqüència dels seus discursos i per les seves idees lliberals.

La paraula fogosa i les dots de intel·ligència el portaren a la presidència de la un dia famosa «Associació Escolar Republicana».

Doctorat en lleis, fou elegit regidor de la ciutat de Barcelona.

L'any 1909 es guanyà la vara de primer tinent d'alcalde, havent desempenyat l'Alcaldia accidental en diverses ocasions i deixant molts bons records el seu pas pel Municipi.

Fou un advocat notabilíssim que guanyà moltes causes d'empenta que li donaren gran renom.

Aleshores de la Solidaritat, formà amb entusiasme al costat de don Nicolau Salmeró i dels parlamentaris catalans.

En les darreres eleccions legislatives fou elegit diputat a Corts per Sabadell, havent fet una valenta campanya en el Congrés a favor dels ideals revolucionaris i obreristes.

Ultimament remarcà les seves simpaties per la Tercera Internacional de Moscou.

L'enterrament d'En Layret, purament civil, efectuat dijous, constituí una gran manifestació de dol a la que s'associà Barcelona en massa.

El cas d'En "Papitu" Milà

Si un candidat antipàtic hi ha en la present lluita electoral, aquest és el senyor Papitu Milà i Camps, qui es presenta pel districte d'Arenys de Mar.

Tres causes principals té la nostra antipatia per el dit senyor. En Milà i Camps, malgrat els seus cognoms catalaníssims, que fins ara no ha traduït al castellà, és enemic de la causa de Catalunya, és reaccionari i és cursi.

Que és cursi i reaccionari, no cal demostrar-ho. N'hi ha prou amb llegir un discurs seu, extractat per *La Vanguardia*. Que és anticatalà, ho saben tots els que el tracten. En aquest punt, no ha perdut interès una anècdota completament verídica que del senyor Papitu ens han explicat no fa molt.

Succeí el cas amb ocasió de la passada Fira de Mostres. Els bombers col·locaren al carrer d'En Ferran unes banderes, que penjaven en mig del carrer, subjectades amb una corda que anava lligada als balcons dels dos costats. Un d'aquests balcons correspon al domicili del senyor Papitu Milà i Camps. Un bomber pujà al pis.

—Voldria fer el favor de deixar-me lligar al meu balcó la corda d'una bandera?—digué el bomber al candidat per Arenys.

—Con mucho gusto—respongué l'interpelat.

I el bomber lligà la corda. Però el senyor Papitu sortí a guaitar al balcó, i en sec es posà a cridar com un esperit:

—Que es eso? Sáqueme usted esta bandera de aquí!

Davant els crits d'aquell senyor que semblava boig, el bon bomber observà:

—Si vostè mateix m'ha donat permís per a lligar-la!

—No quiero esa bandera delante de mi casa! Ponga usted otra, pero esta no.

La bandera que havia provocat les iras del senyor Milà i Camps no era altra sinó el gloriós drap barrat de Catalunya.

Seguint el capritxo del senyor Papitu, el bomber tregué la bandera catalana i posà davant del balcó un altre drap, amb els colors blanc i blau. I tot seguit En Milà i Camps es va calmar, com si hagués pres una tassa de til·la.

FULMEN

COM SE COMPLIQUEN LES COSES

En Peret era un xicot de vintis anys, robust i amb forces ganes de treballar. Vivia amb el seu pare al Casalot d'En Pepus, vella casa de pagès situada prop del Clot de l'Avellana, i treballant de bon grat, podien guanyar-se amplemment la vida.

El vell Pepus tirava sovint bells plans:

—Mira, noi—deia al seu hereu.—Veig que amb la mitjana de cà'n Xaus us mireu agradosament. No'm desplauria per jove de casa. Crec que li donen vinticinco unces de dot i, si te casaves amb ella, comprariem la Feixa de baix per tenir una xic de regadiu i amb els nostres cinc jornals de terra podríem collir de tot, criar viram i avençar unes quantes pessetes i uns quants bailets.

Però l'home proposa i Déu disposa. El vell Pepus va morir-se i En Peret, al veure's sol en aquell casalot runós, s'enyorà i perdé aquell amor a la terra que'l feia treballar amb tan dalt.

Un vespre que baixà a la Poble, sentí parlar dels sous que's guanyaven a Barcelona. Els del moll, quinze pessetes diàries; els carreterers, dotze; els manobres nou o deu... Estigué alguns dies dubtant entre casar-se amb la noia de cà'n Xaus o anar-se'n a Barcelona. L'atracció de la ciutat fou més forta i En Peret va vendre's el carro i el matxo, tancà la porta de la seva vella casa i se'n anà a la capital.

Trobà feina desseguida de carreter, però als dos o tres mesos que treballava una vaga el deixà sense carro. No sapiguent on matar les estones s'avesà a matar les hores entre *La Martinica*, *La Suerte Loca* i *El Pay Pay*. En aquests lloc feia amistats amb camareres i artistes que rendiren vasallatge a la joventut i al vigor d'En Peret i, quan la vaga fou finida En Peret, ben avesat a viure del seu físic, no tornà a casa del seu burgès ni's cuidà ja més de cercar-se feina. Ja l'havia trobada i ben agradable.

Resultat: Uns quants jornals més de terra fèrtil improductiva a muntanya i un gandul més a ciutat.

I així és com s'enrebanca la vida normal d'un poble.

DELFI ROSELLA

Jo conec un rectó...

Jo conec el rectó d'una església amagada entre alzines i pins i escamots d'tzevares.

Jo conec un rectó que viu com un patriarca sense penes ni afany sense goigs ni frisances.

Jo conec un rectó a qui cus i a qui planxa una noia de vint que se'n diu Esperança.

Jo conec un rectó molt golut, bon pipaie, confessor cançoner molt amic de la caça.

Jo conec un rectó poca feina i pagada, qui es morir-se un fidel, mata un gall o bé un ànec.

Aquest senyor rectó viu sols amb l'esperança de poguè guanyà el cel quan ja el té dintre casa!

ALBERT DE VILAFRANCA

L'únic medi d'assolir la immortalitat

En aquests temps de triflagues de tota mena, de carestia i de com-mocions, una bona nova és sempre d'agrair. Ultra aixecar els esperits, ajuda a sembrar la confiança en el públic. No tot han d'ésser desgràcies.

Per això, en hores en que l'ànima dels barcelonins resta sospesa d'un fil, quan ningú sap què serà demà de nosaltres, fan de bon llegir avisos de la mena del publicat per *La Veu de Catalunya*, la que ens innova de que hi hauria exposat al públic, a l'aparador del saló Rovira, del carrer de Fernando, una artística placa de marbre que els electors del districte tercer provincial ofereixen al que fou el seu diputat En Joan Vallés i Pujals, per la seva encertada actuació com a president de la corporació provincial.

Què els sembla? Diguin amb franquesa, si no hi ha motiu per a que llencem la gorra a l'aire i per a que ballem d'alegria.

Pensar que hem estat a dos dits de que semblable aconteximent ens passés per alt!

De que ha mancat el gruix d'un paper de fumar, per a que restéssim sense poder admirar la placa!

O, de voler admirar la, haver d'anar al domicili del senyor Vallés i Pujals, *abogado*, com resa el rètol de la porta!

I fer cúa al rebedor!

Perquè és de suposar que el nombre de persones que arran de la setmana que vé desfilaran per la casa del senyor Mariano Vallés i Pujals, serà, realment extraordinari. Talment com si hagués fet pessebre.

Ho sentim pel servei, donat cas de que sigui aquest afecte a la U. M. N. Si pertany en canvi, a algún casinet regionalista de districte, suportarà amb resignació l'enrenou que's deriva dels jubileus d'aquesta mena.

—Déu el guard.
—Què se li oferia?
—Vinc a que em mostrin la placa.
—Entri i prengui seient.

Això de seure, és un dir. Seuran en tot cas, els primers, els que per a votar dematí, acostumen a llevar-se amb els galls.

Als tocasons, no els quedarà més remei que esperar a peu dret a l'escala. I aguantar els fàstics de la portera, que's donarà als dimonis i maleirà la política, que li posa els graons fets una llàstima.

A mida que el pis es desembraci, aniran passant els gansos, damunt els que tindran preferència, encara, els ciutadans de Terrassa.

Totes aquestes molèsties podrem estalviar-nos-les, gràcies al solt oportuníssim, publicat per *La Veu de Catalunya*.

I pensar que hi ha ganapiés que posen en dubte la utilitat i l'eficàcia de la Premsa!

Brometes apart, han fet els electors del districte tercer provincial a mirablement, en oferir una placa al senyor Mariano Vallés i Pujals, si com assegura *La Veu*, aspiren a perpetuar el pas per la Diputació, del qui fou el seu representant.

El marbre, és de durada.

I del senyor Mariano Vallés i Pujals, com d'En Maynés, segons En Monégol, no en parlarà ningú, dintre de cinquanta anys.

B. DE R.

Trentasis presos governatius són deportats a Mahó

DIAMARTS a la tarda foren trets de la Model i transportats, en tres camions automòbils, a bordo del «Giralda» trentasis presos governatius, titllats de sindicalistes perillosos.

A entrada de fosc el vaixell sortí del port en direcció a Mahó.

Segons el senyor Anido, donada l'excitació social a Barcelona i tenint en compte la violència de les lluites entaulades al mig del carrer, «amb aqueix trasllat, segurament els salvava la vida».

Afegí que els detinguts, un cop arribats a l'illa, ingressarien al castell de Isabel II, o sia a la Mola.

A continuació donem els noms de tots aqueixos deportats que tant agraits deuen restar a l'autoritat per haver-los salvat la pell amb la seva mida preventiva:

Salvador Seguí Rubinat, Manuel Salvador Serrano, Camilo Vinó Oriola, Francisco Comas Pagés, Vicens Botella Moya, Narcís Vidal Curella, Josep Vidal Curella, Eusebi Manzaneres Barrera, Martí Barrera Maresma, Miquel Abós Serrano, Antoni Solé Cuadrat, Josep Viadiu Valls, Enric Rueda López, Aniceto López Dalmau, Emili Albaricias Alorda, Jaume Albaricias Descarrega, Manuel Núñez García, Saturnino Meca González, Dionís Arolas Batlle, Antoni Ocaña Martí, Josep Solá Guillemat, Manuel Castarlenas Domingo, Josep Francés Jarques, Josep Rigé Rodó, Guillem Vales Bruguera, Daniel Rebull Cabré, Ramón Recasens Miret, Francisco Arín Simó, Jesús Verna Fernández, Josep Antonio Gómez Vicente, Eusebi Fugé Sánchez, Salvador Pascual Mascaró, Antoni Calomarde Costa, Salvador Caracena Díaz, Lluís Companys Jover y Antoni Amador Obón.

Un home que se li ha aparegut Sant Pere

ONEIXIA a un xicot que, a París, se li va aparèixer la Mare de Déu. Pobre noi; aquella aparició el deuria rependre. Des de aleshores, fa una cara d'espantat que quan va pel carrer sembla que vagi recelós de topar-se amb el sastre a cada cantonada.

Jo, mal m'està el dir-ho, no m'ho acabava d'empassar... Ja sé que això deno empassar-te certes coses, és un atei-me que no me'l perdonarien en el Vaticà... però res, no puc fer-hi més, sóc un renegat. Alabat sia Déu! Ja veieu doncs, que no corrieu pas perill que us esmentés per res aquesta aparició miraculosa, si no fos que ara m'hi trobat amb un amic que se li ha aparegut Sant Pere. Què dic, aparegut; més que aparegut. Se l'ha trobat a casa seva quan menys ho esperava.

Era un vespre. El xicot sortia d'un novenari d'aquests que han de salvar a la moral del sindicalisme, i al entrar a casa seva, la criada amb tota la bona fe que pugui tenir una criada que no ha estat mai al cine, li diu: —Senyoret, hi ha Sant Pere que'l vol veure.

L'home se la va mirar amb la mateixa serietat que si li pagués una mesada doble, i anava a dir-li: «sempre seràs una beneïta», com de costum, quan alçant-se la cortina del rebedor, es va aparèixer un home que per les senyes i la indumentària, no hi havia que dubtar que era l'apòstol en cap dels dotze precursors d'aquests sopars fraternals que tant abunden avui dia, sigui amb motiu d'haver nomenat a Fulano Administrador de Correus o a Zutano Senador del Reino.

El nostre amic es va quedar esglaiat, però l'apòstol, abans no acabés de refredar-se, li va dir amb veu calmosa i bonetjassa:

—No us alarmeu, amic, que no vinc a cobrar-vos cap factura. Es tracta senzillament d'una qüestió de consciència i vinc perquè vos hi emitiu el vostre vot personal.

—Oh, veureu—va fer l'amic tímida-ment, —jo sóc de la «Lliga», sabeu?...

—En Cambó no hi té res que veure amb això. Us dic que és una qüestió de consciència.

—Ah... —Sí. Ara us prego que'm feu entrar al vostre despatx que parlarem del assumpte. I al dir-li això, es treia de sota el manto com un patracol de papers de barba.

L'amic, que's vegé fora de compromís la personalitat política, va entrar en el seu despatx, i un cop aposentats, va continuar Sant Pere:

—Si hagués de començar a fer història del perquè he baixat a la terra, hauria de dir-vos que aprofitant la calma que hi ha de plagues, de la guerra, de la grip, dels sindicats i de la Patronal, a un home sempre li

escau alguna horeta desvagada. Així, per matar el rato, em feia dur *La Veü* i *La Vanguardia*, dos diaris que no fan cap mal i al mateix temps em serveixen d'informació pels morts que haurien de pujar-me a veure, sinó fos que molts, a pesar de *haber recibido los Santos Sacramentos* i de haver mort cristianament, es queden als llims. Això no seria res, però un sant no és un Sant Antoni que resistia totes les temptacions, i jo no he pogut lliurar-me mai de pegar alguna ullada per veure com segueixen les coses d'aquest món; mes com que ja fa temps que se m'escurra la vista per mirar de tant alt, em valia dels diaris de cada dia per a veure (d'esquillada, perquè tinc prohibit llegir diaris), més o menys lo que passava. Tan de bo no ho hagués fet! Doncs per la meua desgràcia vaig començar a fixar-me que la paraula Cork es repetia tots els dies. Al principi em creia que no's tractés del carbó de cok que'ls de *La Veü* en deien Cork per fer-ne una paraula nova, però el dubte de si es tractava del carbó o no, va poguer més que jo, i un dia vaig llençar-me de ple i vaig assabentar-me de la gran tragèdia del malaguanyat Batlle. Voleu creure que'm varen entrar moltes ganes de conèixe'l? Cada dia, a la que arribaven els diaris, corria adelerat per a veure si ja era mort, i pensava: «avui el coneixeràs», mes l'home no es moria mai, i jo, d'amagat, devorava tot lo que's relacionés amb la seva persona. M'admirava, m'entusiasmava que en aquest mercat de la vida que vosaltres en dieu viure i que no és res més que un compra i ven de tot lo que se'n pugui treure un quarto, hi hagués un home de sagrats ideals que tan desinteressadament dongués la vida pel seu poble... M'entusiasmava i esperava que's morís, per a sortir a rebre'l amb els braços oberts i entrar-lo al cel, oberta també de bat a bat a tota glòria. Mes ja! aquells diaris, un dia donaren cabuda a una sèrie d'opinions d'aquests moralistes regatejadors de la felicitat eterna i adéu tranquil·litat santíssima! Començà l'un, que si l'alcalde de Cork no tenia dret a la salvació futura perquè era un suïcida; un altre que sí, que'n el llibre dels Macabeos es parla d'un ancià que no va volguer menjar carn de porc i que segurament va salvar-se, i un tercer, tornem-hi, que no, que allò seria sentar mals precedents, i un altre que no està ben segur, però que li sembla que tant pot ésser que sí com que no, i un altre al revés, i així vinga fer articles, vinga polèmica i vinga jo esparverar-me i el pobre alcalde no morir-se. I aleshores varen venir els mals de caps perquè jo em deia: «Bueno, que

has de fer?... Si entra, són capaços els uns de armar-me una controvèrsia; i si no entra, els altres són capaços de demanar la meua destitució». I amb aquesta es morí el malaguanyat Batlle, i allà el tinc a la porteria esperant a veure a que les dono.

—Home—va dir l'amic,—obreu amb conseqüència.

—Bah! Per la conseqüència és per lo que no vui obrar. Una vegada que amb tota la bona intenció vaig escapar una ovella, ja sabeu amb quin ridícol em va deixar el Mestre davant del ofés. I no us retrec allò del gall de la passió que va cantar tres voltes perquè dissimulava...

—Doncs, què penseu fer?

—Mireu, aquí porto paper per a fer unes llistes. Aniré a trobar a unes quantes persones de conducta exemplar i els demanaré el seu vot; que n'hi ha més que'm donen el sí, que té dret a la glòria, cap a dins; que no, cap a fora, i d'aquesta manera evito responsabilitats. Així, doncs, comencem per vos...

—Home... Jo...—va fer l'amic,—això és molt delicat. Jo admiro l'enteresa d'aquest martir i fins li sóc cremat candela en uns funerals, però ja veureu, a mi no em convenen compromisos; bé prou faig que sóc del sometent, sabeu?...

—Es a dir, que us negueu?

—Negar-me... no... però... jo no sóc bo per a aquestes coses... sóc massa gran...

—Misèria humana!—exclamà Sant Pere, que desseguida s'enfadava, alçant-se i mirant-lo despreciativament.

I va afegir anant-se'n sense despedir-se:

—Vaja, amb aquesta gent no hi ha res a fer. Ho consultaré amb Sant Tomàs de Aquino, que tot ho sap...

SELÀ

La Societat de les Nacions

—Vostè que vé de Ginebra, què es aquesta Societat de les Nacions, que ara diuen que ha anat allí a celebrar unes sessions tan solemnes, tractant d'això de la pau?

—Es... una espècie de colla... com l'hi diré?... uns Jocs Florals, que, així com els d'aquí tenen per objecte entonar cants a l'amor, la fe i la pàtria, aquells estan consagrats a parlar d'altres assumptes,

com, per exemple, el bestiar que ha de tornar l'Alemanya, el carbó que s'ha gastat durant aquests darrers mesos les fronteres que tindran la Lituània i la Polònia, les sembrades que's fan de blat, les patates que s'exporten, el canvi dels francs i els marcs... —N'ha presenciat vostè alguna d'aquestes sessions?

—I tall!

Dugues o tres. A Ginebra, els senyors desocupats, en lloc d'encauar-se al cine, se'n van tots allí. Està clar!... S'hi passa més bé l'estona i, ademés, els surt de franc.

—Es divertit l'espectacle?

—No s'ho pot imaginar! Què vol dir el «gènero chico», comparat amb allò?... Mai hauria dit que aquests homes, diplomàtics reputats, resultessin tan graciosos.

—Què fan, expliui, què fan?

—Es posa a discussió un tema verbi-gràcia... sobre el mar. S'aixeca un senyor i declara que ell creu això. Un altre va i declara lo contrari.

Un a un es van alçant, i cada hui hi diu la seva, i quan tots s'han explicat, comencen nu altre assumpte... i tornem-hi. L'un que naps, l'altre que cols...

—Però a l'últim, bé deuen determinar alguna cosa...

—No. Sempre

solen acabar, deixant la resolució del tema pel dia que's tornarà a reunir el consistori en qualsevol altra part.

—Si que doncs fan força feina! D'això en diuen Societat de les Nacions? D'aquest modo pretenen solucionar els formidables problemes que ens estan atormentant?

—Al món hi ha moltes maneres de perdre el temps.

—Es «vritat».

—Doncs, aquests gran diplomàtics, a còpia de meditar, n'han trobat una de nova

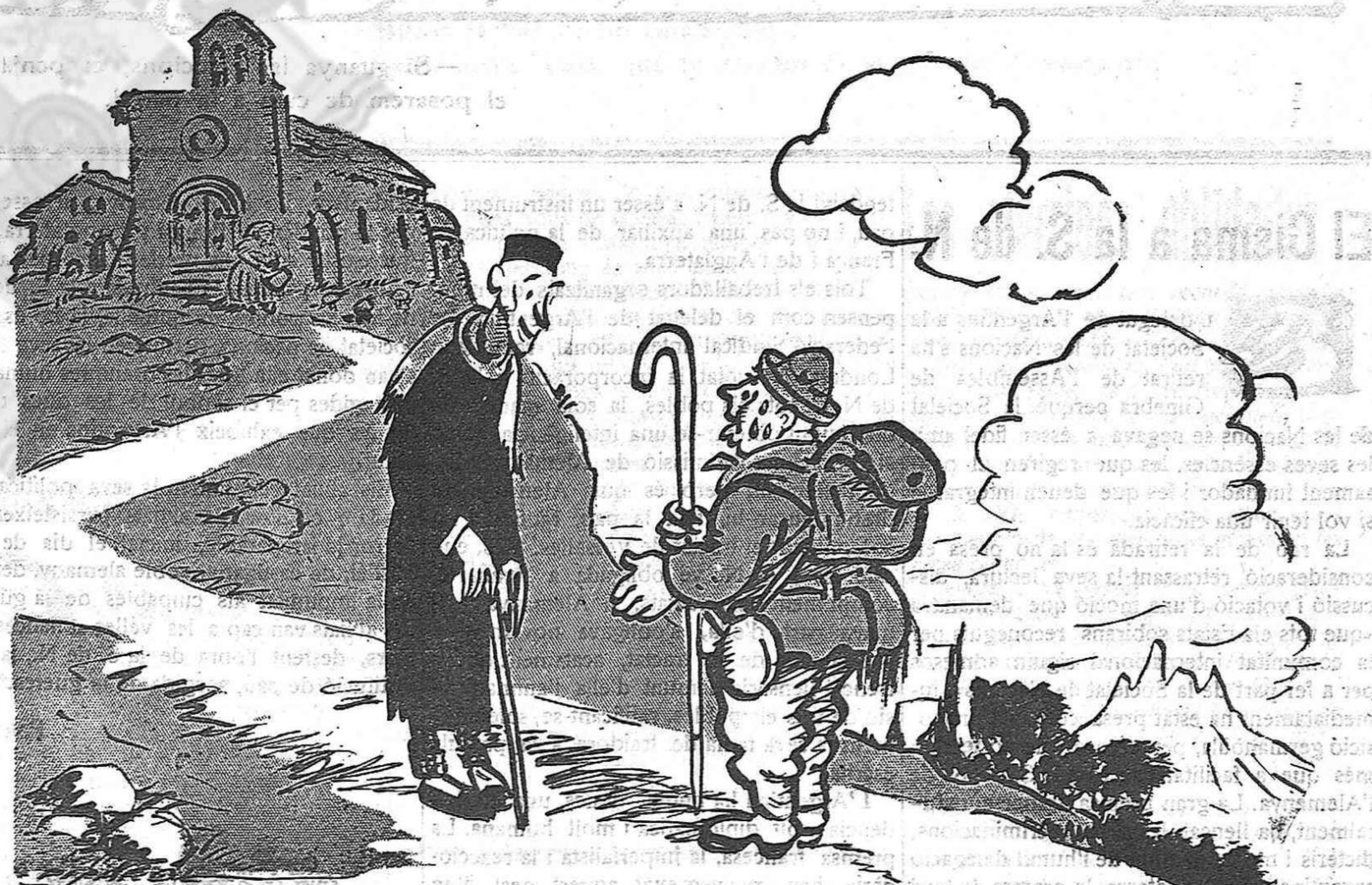
—que és la que estan practicant— en la qual ningú, fins ara, hi havia mai atinat.

Veliu! Ho ha entès? —Qui ho dubta!

No pot pas dir-se més clar!...

C. GUMA

D'aquells dies

—I qui l'ha fet venir de tan lluny, i a peu?

—Ja veurà... «qui no té pa moltes se'n pensa».

Galeria d'Espanyols Il·lustres

—Si guanya les eleccions, el penjarem a la Galeria, i si les perd, el posarem de cara a la paret.

El Gisma a la S. de N.

El delegat de l'Argentina a la Societat de les Nacions s'ha retirat de l'Assemblea de Ginebra perquè la Societat de les Nacions se negava a ésser fidel amb les seves essències, les que regiren el pensament fundador i les que deuen integrar-la si vol tenir una eficàcia.

La raó de la retirada és la no presa en consideració, retrassant la seva lectura, discussió i votació d'una moció que demanava «que tots els Estats sobirans reconeguts per la comunitat internacional siguin admesos per a fer part de la Societat de Nacions». Inmediatament ha estat presa com una proposició germanòfila, per creure que no tendirà més que a facilitar l'accés a la S. de N. de l'Alemanya. La gran premsa francesa, naturalment, ha llençat les seves recriminacions, dicteris i mofes damunt de l'humil delegació argentina; i a l'Anglaterra, la premsa de lord Northcliffe, li ha fet idèntic acolliment. I no obstant, l'Argentina ha estat, la procuradora de mil·lions i mil·lions d'homes que desitgen

tendeixi la S. de N. a ésser un instrument de pau, i no pas una auxiliar de la política de França i de l'Anglaterra.

Tots els treballadors organitzats del món, pensen com el delegat de l'Argentina. La Federació Sindical Internacional, reunida a Londres, ha votat la incorporació a la S. de N. de tots els pobles, la sola manera de que puguí obtenir-se una intel·ligència. ¿Que això precipita l'admissió de Alemanya? Indubtablement; però és que Alemanya té dret a figurar-hi, feta la pau, ratificat i en compliment el tractat de Versalles. Més, encara. La S. de N. ve obligada a auxiliar el compliment dels tractats, si Alemanya formava part d'ella, s'obligava novament a l'acatament de lo tractat, acatament que si trencat llensaria damunt d'ella l'animadversió de tots els pobles, ratificant-se solemnement la seva fama de traïdora a la paraula escrita.

L'Argentina ha tingut, doncs, una clarividència molt diplomàtica i molt humana. La premsa francesa, la imperialista i la reaccionària, han menyspreuat aquest gest d'un petit poble trasatlàntic que fou neutral. Però és que darrera de l'Argentina està tota l'Amèrica, la del Nord i la del Sur. Desgra-

ciadament, no hi és Espanya, arrossegada per la política de França i d'Anglaterra. I és que existia com una predestinació per a que l'Argentina demanés l'entrada a la S. de N. de tots els pobles, perquè ella, ja ho és una societat de nacions, perquè en la seva terra s'han donat cita totes les branques humanes, protegides per el símbol de les dues mans unides que exhibeix l'Argentina en el seu escut.

Els al·liats continuen la seva política migrada i obtusa. Els al·liats persisteixen en l'error ja irreparable, inicial el dia de l'armistici, de castigar al poble alemany, deixant en la impunitat als culpables de la guerra. Els al·liats van cap a les velles al·liances militars, desfent l'obra de la S. de N., la sola institució de pau, sorgida de la guerra.

PARADOX

Hi ha rialles de tota mena

FATTY, l'artista de cinema que tan grossa popularitat té adquirida arreu d'Europa i Amèrica, ha arribat aquests dies a París, on ha estat per primera vegada.

França, que té a gran honor retre homenatge a les celebritats mundials, que arriba i tot a fabricar-les quan al mercat n'hi ha manca, ha dispensat al famós còmic neoyorquí una rebuda poc menys que entusiasta.

Per a espai d'uns dies, ha constituït Fatty la nota d'actualitat. El públic parisenc, naturalment badoc com tot el dels grans centres, ha fet mans i mànegues per a contemplar de prop al mimic, que s'ha vist assetjat per a una munió de reporters, freturosos de transmetre als llegidors algun nou tret inconnegut de la personalitat de l'hoste il·lustre. La cara de Fatty, realçada per unes galtes exuberants per una sota barba descomunat, ha aparegut en les planes dels diaris de més to.

Pot dir-se de Fatty, que ha sigut portat en triomf. El concurs de l'artista ha sigut sol·licitat per a diverses obres benèfiques. A hores d'ara, no queda parisenc que no

De l'un a l'altre

—¡Buena la has hecho catalanote!

—Calla, home, calla, que tu ets En Si m'embrutes l'emmascaro!

hagi saludat al yanqui inefable, al que tants moments de sanítos esbarjo deuen els aficionats al cinematògraf.

Sense voler rebaixar poc ni molt les mostres d'afecte dispensades a Fatty, ni menys pretendre discutir el seu mèrit, hi ha hagut articulista que ha probat de treure punta al contrast que resulta dels afalags dispensats per a la multitud al seu ídol circumstancial i la correcció podríem dir més que extrema, amb que ha acollit Londres la presència a la *city* del primer ministre francès, M. Leygues.

Lo que de M. Leygues diem—afegeixen—podria escriure's d'En Venizelos amb motiu de la seva arribada a Niça. Del comte Sforza, que ara mateix ha anat igualment a Londres. En determinats moments de reconeguda solemnitat, els mateixos Foch i Joffre, amb tot el seu prestigi immarcesible, han estat molt lluny de despertar en el poble la curiositat i la simpatia de que acaba d'ésser objecte Fatty.

En aquests, o pareguts termes, s'han expressat alguns escriptors parisencs, al comentar l'acollida bo-i oficial tributada pels seus conciutadans a Fatty, que no té altre mèrit que'l d'haver encertat a distreure a les multituds.

Condicció, emperò, lloabilíssima, a desgrat de la seva insignificància aparent—diem nosaltres.

Tant més excepcional i d'alabar quan ha sigut l'alegria despertada per Fatty, inofensiva i de bona mena.

També entre els polítics, els guerrers, els grans homes d'Estat, n'hi ha que fan riure. Sols que les rialles provocades per aquests, solen costar als pobles llàgrimes de sang.

T.

Indiferència electoral

De demà a vuit dies ja hi haurà qui serà diputat, mamant-se les dolces per la virtut màgica de l'article 29. De demà en quinze els que tinguin de guanyar-se l'acta a pols, faran malbé dugues o tres ermilles a força d'omplir-les i vuïdar-les.

Com que a Catalunya i més especialment a Barcelona, tenim mals de cap més grossos que aquests de les comèdies electorals, apenes si ens interessa la propera lluita. A Barcelona no ens movem del bou i arroc o sigui «Lliga» i radicals i per a que hi hagi encara menys varietat la «Lliga» presenta els mateixos que fins ara han sigut diputats i

els radicals copen... lo que queda amb els noms gens nous de Iglesias i Lerroux.

En el reste de Catalunya tampoc ofereix aquestes eleccions el més petit interès. En molts districtes per pesera d'aixecar el dit deixaran que surti diputat el que ja n'era consolant-se amb allò de que val més un boig conegut que un sabi per conèixer. En altres districtes més positivistes elegiran, no al que dongui més mitings sinó al que reparteixi més manifestos del Banc d'Espanya. En cap districte lluitaran els ideals.

El govern ha escollit els millors dies per a *colocar-nos* uns quants candidats ministerials. Encatarinats amb les qüestions socials; tenint l'atenció fixa al resultat de la rifa de Nadal; preocupats amb el gall, els aguinaldos i el regal de Reis; els uns amb els ballansos i els altres dubtant entre l'únic i el lliure, tothom estarà per tot més que per les eleccions; i ens trobarem amb la sorpresa de veure's elegits a una colla de senyors que no disfruten d'altres simpaties que les d'En Dato. I aixís va lo més seriò d'Espanya.

JEPH DE JESPU

Aquest número ha passat per la censura governativa

Les eleccions oblidades

Les eleccions... Qui se'n recorda aquesta vegada? De demà en vuit s'han de celebrar les eleccions de diputats a Cortes, i quinze dies més tard les de senadors. Qui se'n recorda?

Amb prou feines se'n recorda ningú que no siguin els candidats i els caciquets professionals. Per damunt el període electoral ha passat, colgant-lo, la present agitació obrera. Vagues, atemptats i exilis han format una mena de cicle tempestuós, que s'ha endut enllà els empostissats electorals alçats en les darreres setmanes.

La tempesta ha passat, o ha perdut violència. I en baixar les aigües, tornen a sentir-se els cops dels fusters electorals, que alcen novament els empostissats. Però en la massa del poble, l'oblit persisteix. Quan la gent escolta, a l'atzar, un home que parla de eleccions, es diu a sí mateixa: «De quina cosa estranya, o molt llunyana o molt vella, parla aquest home?»

Les eleccions vinents poden ésser anomenades «les eleccions de l'oblit». Lo més trist és que mentre el poble, o gran part d'ell, oblidava les eleccions, la oligarquia espanyola s'aprofita d'aquest oblit per a continuar la seva mala feina i per a reforçar les seves posicions.— F.

El nostre pa de cada dia...

(CROQUIS DEL NATURAL)

I

—Ep, mestressa, és vostè l'última?
—Sí.
—Doncs des d'aquest instant ja ha deixat d'ésser-ho.
—I ara!
De quin sant?
Això no sap?
Perque ho soc jo.
—Ah! Així, corrient.
Es que, tal com s'ha expressat, em pensava que volia pendre'm el «puesto».
—Això mail!
Si en pogués passar cinquanta o seixanta d'un plegat, encara m'hi arriscaria, però per un «puesto», bah!, trobo que no val la pena.
Que fa molt que està esperant?
—Vagi comptant: són les onze... i a quarts de set he arribat.
—Ja fa quatre hores i mitja que es aquí?... Si que és extrany, doncs, que vostè sigui l'última.
—Oh! És que molts, quan s'ha acabat el pa, han armat un escàndol i se'n han anat.
—Aiail!
Aquesta sí que és més negral... I doncs, si el pa s'ha acabat, vostè i tots aquests, què esperen?
—Es que han anat a buscar dugues saques de farina, i en venint la pastaran i diu que a les vuit del vespre tornaran a donar pa.
—Ave Maria Puríssima!
Fins a les vuit?
—O més tard.
—Veurà, vol fer-me un obsequi? Quan li toqui el torn, darà expressions a la fornera i li dirà que, si acàs tinc una estona que'm vagui, ja tornaré el mes entrant.

II

El pare empen a sa filla
—Escolta; el forner, que encara segueix tirant-te amoretes?
—No, senyor. Des de la tarde que vostè em va dir tan serio que no havia d'escollir-me'l, tal paper li faig, que'l pobre ni menos gosa mirar-me.
—Està bé. Així obren les filles que respecten als seus pares; però... ara succeeixen coses que obliguen a retractar-me. Per lo tant, del mateix modo que't vaig dir que no'm xocava que't festejés, ara et dic que és un xicot molt amable i que, mentres ens trobem en les presents circumstàncies, em sembla molt oportú que li facis bona cara.
Mira... baixa-hi, com si res, diga-li que «com ho passa...» i pregunta-li si ens pot proporcionar un pa de barra.

III

Fa dugues hores que l'home corre d'aquí per allà, mirant a dreta i a esquerra... Tots els forns estan tancats! De prompte, oh sort benèdida! en un carrer, que ell ni sap com se'n diu, veu una qual...
—Ja ho tinc!— exclama. I, tras, tras, s'agrega a la llarga fila que sobre l'acera està esperant amb santa calma que comenci el gran repart.
Per més que'l nostre «hèroe» porta un cansament regular, és revesteix de paciència i, a la paret arrambat, tanca els ulls, i fins que arribi el dols instant del manna!; però, passada ja una hora, veient que no ha dat un pas, doncs la cúa resta inmoèbil, pregunta al qui té al davant.
—Que no donen el pa encara?
—Quin pa voleu di?
—Ai cara!
El del torn on fan la qua.
—Mestre, haveu de perdonar, però badeu un xic massa.
—Per quin motiu bado, aiail?
—Home, perquè aquesta qua me és d'un forn; és d'un estanc.

Els desventurats lleons

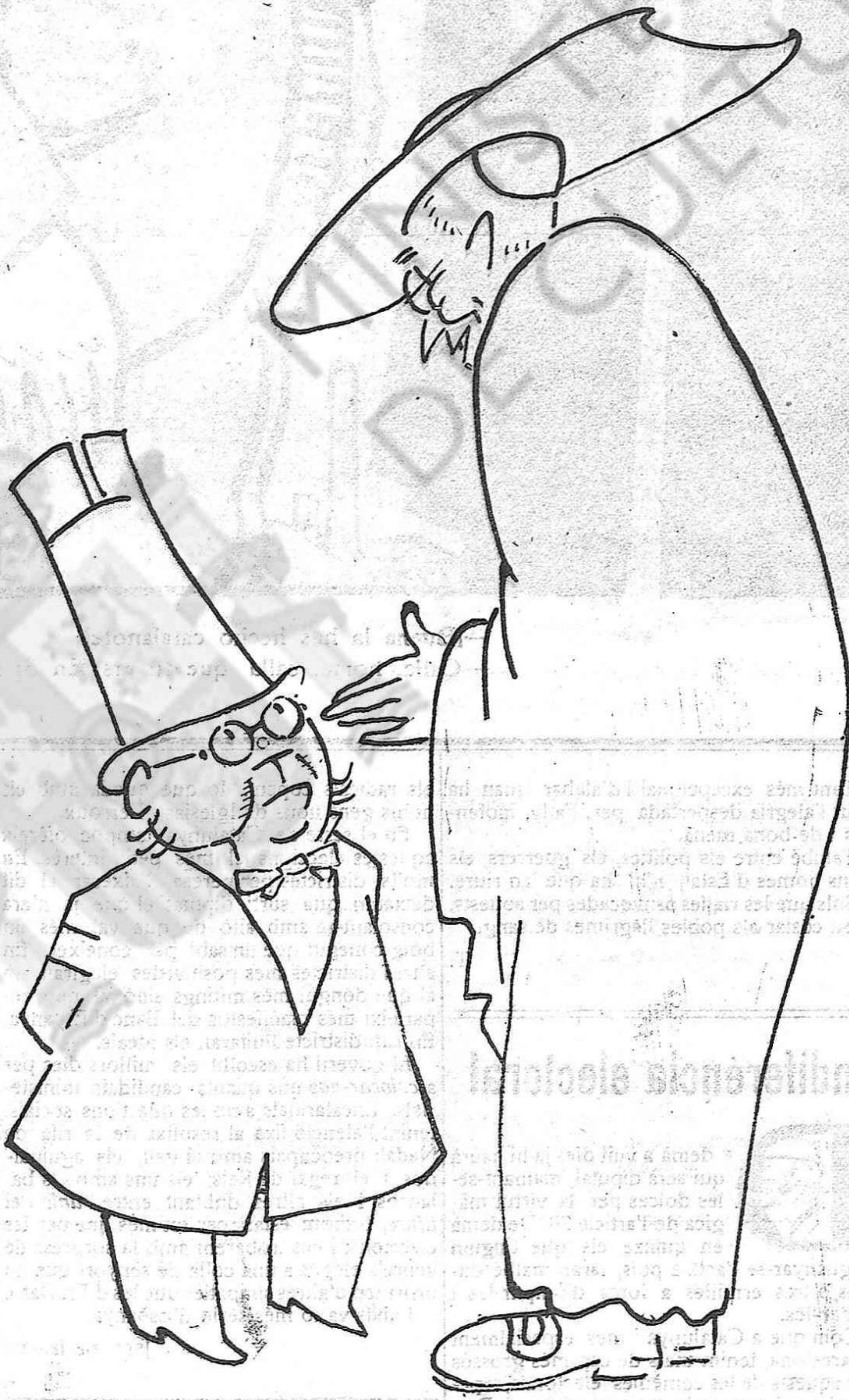
LS lleons ajustats per l'empresa del «Liceo» han fet, en general, un mal paper. Tal, al menys, sembla ésser el parer de la majoria dels crítics musicals dels nostres diaris, que sense consideració de cap mena a la bèstia més fera i heròica de totes les bèsties, s'han encarat amb els pobres lleons, per dir-los-hi quatre de fresques. Prescindint de tot mirament i respecte a la seva condició de forasters.
Barcelona, arxiu de la cortesia, perd d'aquesta feta, quelcom de la tradició d'hospitalària de que per espai d'anys i panys ha vingut alabant-se. Sense comptar que no són els crítics musicals que tan despectivament s'han produït, els cridats a jutjar la conducta de l'amo del desert, que si en el compliment del seu comès no ha mostrat l'ardidesa i l'enginy que s'esperaven, els seus motius tindrà, segurament.
Aquí—massa que's veu—es volia que els lleons restessin boca-badats davant la magnificència del «Liceo». Que al contemplar el luxe que acompanya a tota inauguració, proferissin udols d'enterniment. Sense pensar que acabaven d'arribar d'un llarg viatge, i

que, abans que treballar, els convenia pendre alè, orientar-se i desentumir-se.
La impaciència de l'empresa, la febre de negoci, ha compromès l'anomenada dels infeliços lleons, que al veure l'injustícia amb que els ha tractat la Premsa, la mofa de que els fa objecte el públic, demanen per a rescindir el contracte i abandonar Barcelona, sense ni menys retre visita als seus germans del Parc, tan desgraciats i víctimes com ells, del caprici i la dolenteria dels racionals.
Si els lleons tinguessin consol, li haurien exposat ja les seves queixes, tot encarregant, de camí, que posés una demanda an En Mestres.
I si els diaris no els haguessin jogat la mala passada que estic comentant, haurien anat els lleons a exposar personalment les seves queixes a les redaccions.
Lo pitjor de tot, és que l'assumpte no té remei.
El públic que va de bona fe al teatre, els titlla de frets, de mandrosos, o indiferents. Els habitués, els qui freqüenten l'escenari, al veure'ls dins la gàbia, pensatius, ajeguts damunt la palla, responen a les impertinències amb un badall, o una mirada de reull, arriben i tot a mancar-los, posant en dubte ja seva condició.
—No sé d'on dimoni procediran—deia l'altre vespre, un abonat—com no siguin els famosos de la «Lliga»...—TABER

SOCIETAT DE LES NACIONS

FA una pila de dies que està reunida a Ginebra l'Assemblea de la Societat de les Nacions. Malgrat els munts de telegrams que les agències han trasmès als diaris donant compte dels debats i de les deliberacions de l'Assemblea, el públic internacional no s'ha assabentat de res del que a Ginebra ha passat. On més gros ha estat el desinterès és a Espanya, que continua vivint tan allunyada com sempre de la vida internacional, sense que pugui posar remei a aquest fet el senyor Quinones de León, que a Ginebra es dona una importància de personatge de primer ordre, amb motiu de negociar coses tan importants com l'expedició de dues companyies de Marina espanyoles a Lituània i la protecció d'Armènia per l'Estat espanyol.
L'indiferència del públic internacional davant l'Assemblea de la Societat de les Nacions, és de mal averany per a l'avenir d'aquesta. En veritat, l'únic detall de l'Assemblea de Ginebra que ha interessat una mica a la gent, és la retirada de la delegació argentina. El jove senyor Puyrredón, creient-se que allò era una Assemblea d'un partit polític, ha sortit de la sala donant un fort cop de porta. El soroll que el cop ha fet, ha desvetllat els assembleistes, que estaven una mica ensopits entre discursos llargs, ponències i memòries.
Tot i els seus grossos defectes, la Societat de les Nacions és un organisme que podria donar bons fruits. Podria donar-los, però ens temem que no els donarà. La lliçó de les darreres complicacions internacionals és que no hi ha encara saó a la terra perquè l'arbre de Ginebra doni fruits madurs. En sí mateixa, la institució de la Societat de les Nacions és plausible i admirable. Però no hi ha cap institució ni cap règim que pugui posar en el cor dels homes la bondat que els manca. Mentre a Ginebra els diplomàtics, solemnes, treballen lentament per la pau del món, a Irlanda i a altres bandes, els homes es cacen com en els primitius temps de salvatgisme.
A. R. I V.

Comentaristes

—Que's desenganyin, això qui ho té d'arreglar és el Sant Pare de l'Església.
—Oh, bé, bé, el Sant Pare de l'Església!... I la Santa Mare de la «Defensa Social».

Degut a l'anormalitat de les circumstàncies, forem obligats a suspendre el número de la setmana passada.
Per a donar cabuda al original de aquell número, ja compost, i al corresponent a aquesta setmana, havem cregut del cas confeccionar el present número doble, amb caràcter extraordinari.

Mai manca un tècnic, per a una desgràcia

EN l'ambient, diguem-ne internacional, hi plana d'un temps ençà una atmosfera de baixa de no pocs articles indispensables per a la vida. Segons repetidament se'ns ha innovat, disminueix el preu de algunes matèries que són base de la producció. El descens d'aquests productes, s'ha fet sentir en els objectes fabricats. Això, per un costat. De un altre, el propòsit dels consumidors de no adquirir sinó lo estrictament necessari, les campanyes de la premsa de tots els països recomanant les restriccions l'impossibilitat, gaire bé absoluta, de substituir els efectes declarats inservibles, han sigut la causa de alteració del mercat mundial, que està donant una accentuadíssima virada en benefici del consumidor.
Aquesta, al menys, és la veu universal. Tal es desprèn també de la lectura dels diaris estrangers. Els informes periodístics, venen corroborats per a les notes oficials. Inútil dir que davant la possibilitat de veure disminuir el cost de la vida, sembla a la gent despertar d'un somni, que era ja un martiri insoportable.
Com succeeix sempre, no podia mancar en el cor de veus aplegades per a saludar l'esdeveniment d'un demà esperançador, la

KIKIRIKI

El panarra castigat

—Això de l'acaparar és cosa que ja no hi crec: quatre dies comprant pa i ara el tinc de menjar sèc

Per la pau d'un poble

N Baldiri, el barber únic que hi ha al poble de Coll-florit, conegut per tothom com a poeta i autor dramàtic; aficionat al teatre de capa i espasa; president de la societat coral «La Granota»; soci fundador de la germanada «La ajuda del explotado», es veu constantment assediad per dones casades i solteres del poble, i lo que és més, perseguit en dies de festa per les de masies i poblets de la rodalia.

El fet de que hi hagi tal rebombori per En Baldiri, fins el dia d'avui ni l'alcalde, ni el secretari, ni el senyor rector—persones conegudes com a capacitats—no han pogut treure'n l'aigua clara.

El que aquestes ratlles escriu també l'ha fet rumiar força, força!...

Hi ha qui afirma si ho deu a l'original caminar de pastoret; els altres si encisa a les femelles amb sos versos corprenedors quins veuen la llum al setmanari d'allà a ciutat, titulat «El Girasol».

Serà pels títols que hi posa? Mireu que n'hi han de vocants: «A mi amada», «Al pie de la tumba», «Yo don Juan», «El calvario de una mujer, el marido y un niño de pecho», «Los martirios de los chinos del Japon»... i d'altres quins ara no puc dir per manca de memòria.

Sembla un impossible que l'autor d'aitals versets sigui el causant de la separació de matrimonis, l'inductor i esgarriment de tendres damiselles; el que induï amb la negació de son amor a que la filla del secretari se la vegés amb un rodet de fil—no vull dir la marca per no fer propaganda al fabricant—a l'alçària del pont de les Marques?

Sembla això un conte, diran vostès; doncs, no, senyors. Es la més pura de les veritats.

Les comares i les velles del poble amb l'excusa de comprar-li pomades, quines, colònia i polvos d'arroc, van a casa seva a fer-li proposicions de casament amb les filles llurs; però ell—com el que sent ploure i es troba arrupit dins els llençols—els contesta que encara és jove, que la dona que somnia té de néixer i mil pretencioses fugides que l'hi serveixen de deslliurança de tan fastigoses com hipòcrites *faristoles*—com diu ell.

Tanta pretensió no té límit! Molt conforme que el xicot es faci valdre a bon preu l'adquisició dels seus *ossets*; però, entre poc i massa!...

On s'és vist, rebutjar la filla del Secretari, la flor més bella del poble; despreciar la pubilla del Mas Bernic—dona que el dia de son casament li donaran amb or, lo que pesa la seva persona—es el *colmo* dels *colmos*!

I total perquè? Perquè tanta bogeria?

Si En Baldiri fos un jove guapo, elegant, ben fornit, de bell parlar i demés condicions que posseïx l'home perfecte—si és que n'hi ha un—m'ho explicaria; però ara que és de tot això la negació més completa, a que veuen tants estropicis?

No ho entenc, no ho entenc i no entenc; ho confesso!

Fa pocs dies que una comissió composta de pares de família, casats de poc i promesos, visitaren a l'alcalde per a que els hi donés el camí a seguir i mirar d'apaciguar les filles, les dones i les promeses. I tot per En Baldiri!

A voltes fins em pregunto si serà posseïdor d'un *amuleto*.

El senyor alcalde per tota resposta els digué que reuniria a l'Ajuntament en sessió *solemne*, exposant als seus companys de consistori una *luminosa* idea amagatzemada feia dies en son magí.

El dia següent, a hora oportuna, es trovaren reunits els representants del poble; els que haviem de portar la tan sospirada pau a les llars dels representats.

S'obrí la sessió, i una volta explicat el motiu del perquè d'aquella extraordinària—puix tenien la costum de reunir-se cada quatre o cinc mssos—el senyor alcalde amb reconcentrada eloqüència, dictà la següent sentència:

«Es comunicará per escrit que es concedeixen vuit dies de temps per a que el senyor Baldiri Refecas junt amb la seva *peluqueria*, abandoni aquest poble, no volguent saber-ne d'ell, ni el paradero, ni res que afecti a la seva persona.

nota pessimista, encarregada de tirar aigua al vi de l'entusiasme popular.

Aquesta vegada, com tantes altres, són els tècnics els que oficien d'esgarrina-cries. Els tècnics que la passada guerra semblava haver escombrat definitivament. Els que tantes vegades vegeren fallits els seus càlculs, i que ens parlen ara de la ruïna imminent de no poques indústries, amb perjudici greu de les respectives economies nacionals.

Mentre escric aquesta nota, tinc a la vista un article—el darrer dels que, en pocs dies he llegit,—redactat per un de aquests senyors caga-dubtes. Ultra dubtar de la corrent despertada en el món en pro de la baixa, s'enfresca el tècnic en una sèrie de consideracions, tals com afirmar que els beneficis de l'alteració econòmica, si són veritat en aquelles potències que estigueren en guerra, difícilment arribaran a Espanya, ja que la disminució en els preus, afectarà solament a les comprés al major.

El nostre país—se atreveix a sostindre el tècnic,—sigué un oasi de baratura, de 1915 a 1919. Si en tot aquest temps no experimentaren les desventalles del encariment, quina raó hi ha per a voler tastar les dolçors de la miüva dels preus? pregunta l'home tot serio.

No crec que mereixi el raonament del tècnic la pena d'una refutació. La persona que sosté que no hi ha lloc a esperar que ens sigui alleugerida la càrrega pesanta que és el cost de la vida pel fet de que la baixa que salutem es contrai a les ventes al engrós, és un solemne capcigrany, a desgrat de la reputació que com a tècnic haja assolit.

Tan atrevides, al menys, i inconsistentes, resulten les afirmacions anteriors, com l'assegurar que de 1915 a 1919, ha sigut la nostra terra un oasi de baratura.

Digui el tècnic, i quants amb ell ploren per a endavant l'enfonsament d'algunes indústries, que ls efectes de la baixa no arribaran, o trigaràn en arribar a Espanya, perquè no hi ha entre nosaltres qui cuidi de posar fre a la gana immoderada dels traficants i acaparadors, contra els que arreu del món, llevat de casa nostra, s'han dictat sancions severíssimes.

Que la onada de baixa sigui de puja, i ja veurien lo que tardaven en comprobar-la pràcticament, pesi a afectar a les ventes al major i a no haver sortit de la neutralitat.

Els dic que hi ha cada tècnic...

JAPET DE RIBES

La prometensa

Quan l'hereu de cà l'Eulària va tenir la solitària, van prometre a Sant Pancràs quatre ciris de l'alçària que tenia el bordegac.

Varen fé aital prometensa a aquell sant miraculós, si ell, abans, en recompensa, a n'el noi, la bèstia extensa li treia de dins son còs.

I a lo ofert es van sometre ja que el sant oi llurs clams. I es complí al peu de la lletra lo comprà, com van prometre, quatre ciris de sis pams.

I un diumenge, de goig plena la família, grans i xics, amb el sol damunt l'esquena, al bon sant van nà, a fé ofrena d'aquells ciris tan bonics.

Mes, l'ermita, és dir, la cova d'aquell sant miraculós, qui hi ha estat ja sap que es troba a set quarts de Vilanova i a quatre hores del Pinós.

Es al cim d'una muntanya, on no arriba pas a dalt qui no va amb bastó o amb canya, i apoiant-se amb força manya per no fé algun salt mortal.

Prò, l'Eulària acostumada més que un home a caminà, empenyé aquella pujada amb l'espòs i la mainada... i amb els ciris a la mà.

El marit, que és un bon home, prou li deia pel camí: —Vols dir que no és una broma pujar dalt d'aquella coma per deixà els ciris allí?—

I ella, ré! Amb la llengua a fora pel sol tòrrid i asfixiant, en tres hores... i una altra hora, arribaren a la vora de l'ermita del bon sant.

Pare i fills tant es cansaren, bo i anant a poc a poc, que, rendits, per fi acordaren no seguir més, i es quedaren descansant a n'aquell lloc.

Més, l'Eulària, contrariada per l'intempestiu descans, continuà, malhumorada, tota sola la pujada... amb els ciris a les mans.

I després de mitja horetà de camí molt pedregós, va trucar-ne a la porteta de l'ermita blanca i n'era d'aquell sant miraculós.

L'ermita va surtir a obrir-la; li explicà l'Eulària el cas. I ell, després de compadir-la, satisfet va conduir-la a l'altar de Sant Pancràs.

Reca al sant un Parenostre, i li diu seguidament: «A pagar vinc l'obra vostra, si accepteu aqueixa mostra del més ver agraïment.»

I l'Eulària, amb ulls plorosos, a l'anar plena de fé a oferí els ciris preciosos, veu que la caló els hi ha fosos, i tan sols ne resta el biét

—I per'xò arreu tanta fressa? —l'ermita diu amb to adust.— —Perdoneu, senyor!...

—Mestressa, si heu vingut quelcom espessa, la bromada és de mal gust!

—Això, mai! sant i bon home, Jo vos juro, en nom de Déu, que he pujat aquesta coma, no per mofa ni per broma; hi he pujat per un fill meu!

«Per un fill que se'm moria, i, mercès a Sant Pancràs que curà sa malaltia, avui té força alegria, té salut, i està ben gras.

«I, com justa recompensa, he vingut avui a aquí a complir una prometensa, i ha succeït... lo que un no pensa que és tan fàcil de succeï.

«Doncs, al sant jo li pagava el sen fet miraculós, amb uns ciris que portava; però, el sol, que estabellava, ja veuen com me'ls ha fos.

«Més, per'xò no passeu pena, que del tot no s'ha perdut, puix, ne resten de ma ofrena quatre blens... per fé una trena, si per fer-la sou traçut.

«I al sant, en nom de l'Eulària, aquets blens li presenten; i li dieu que és la llargària i el gruix de la solitària que ell va treure al meu hereu!»

Gira cua, decidida, i se'n va a cercà el marit, a qui explica compungida, l'escena gens divertida que amb els ciris li ha succeït.

I el marit, que és un bon home, i acostuma parlar clà, repeteix que era una broma pujar dalt d'aquella coma amb els ciris a la mà.

Afegint-li: —No t'admiris de semblants casualitats; i ni ploris ni sospiris si a n'el sant li has nat amb ciris que han sigut ciris trencats.

I l'Eulària de ira plena li contesta sens embuts: «Ments! Que els ciris de ma ofrena, van arribà a la carena ben sencers... però escorreguts!»

V. ANDRÉS

Aquest número ha passat per la censura governativa

ESCENES RURALS—A CAL NOTARI

—Es a dir que veniu a fer testament?..

—Ja veurà... Com que me'n vaig a passar uns quants dies a Barcelona...

»En cas de *reincidència* o de que no compleixi al peu de la lletra amb lo que se li mana, queda autoritzat des del més gran al més petit del poble, a que allà on se'l trobi, el més gran li dongui un tip de garrotades fins que conegui que se li vagin a indigestar, i si és un *menor*, des d'ara té permís perquè amb la seva fona li esber-li la carabassa.—Collflorit Juny de 19...—L'alcalde, Frederic Rascatripes.»

Com és de suposar al rebre aital comunicació nostre amic, no perdé temps en agafar la maleta, llogar un carro, carregar-hi el tocador i la cadira, i despedir-se amb recança del deliciós poble on tantes hores bones hi ha passat. Però això no feu la solució esperada del conflicte.

Les dones del poble, posar-se al corrent de l'acord pres per l'Ajuntament i tornar-se unes fúries, tot va ésser hu.

I quin bullit! Ni una batalla campal!

No hi valien ni la vara de l'alcalde, ni la presència del senyor jutge amb agutzil i tot, ni les súplices del senyor rector, ell que havia deturat tantes pedregades!

Collflorit, convertit en Xauxa en dies de revolta!..

Qui trobaria la solució, qui fóra l'afortunat que portaria la clau que havia de posar punt i fi an aquests *epissodis*?

Qui? El destí! Aquella frasse de *El Destino manda*, cregueu que és una veritat com un temple.

Preneu alè, acomodeu-vos bé en vostre seient, revestiu-vos de paciència, i... escolteu-me. En el començ d'aquesta relació, dèiem que En Baldiri era poeta i aficionat al teatre, no és cert? Doncs bé.

Fa uns dies vàreig rebre per mediació d'un amic meu el secret, la pedra, el motiu capdal de la discòrdia a les famílies de l'abans pacífic poble de Collflorit.

Voleu saber-ne la seva veritat? Aquí va.

En Baldiri com a bon aficionat era estudiós, i mancant-li temps per a ensajar els papers de les obres que representaven els *artistes* del

poble on anà a establir-se, aprofitava les nits. Ve't aquí que en una d'elles es ficà al llit, posà la espelmatòria al coixí del seu costat, obrí l'exemplar i es posà a compenetrar-se del paper que se l'hi havia confiat.

Després... després bonanit i bon hora; quedà adormit com una soca i l'espelma, crema que crema...

L'endemà al matí al despertar-se, quedà sorprès al veure dessobre son pit el llibre i que a la espelmatòria no hi havia espelma.

Esguardà a son redòs i com si presentís una desgràcia, corregué esverat al tocador veient amb la més gran de les sorpreses que sos arrinxolats cabells, seducció de les solteres, encant de les casades i martiri de tot un poble, no'n quedava res!.. Ni ceies ni pestanyes! Voleu més desgràcia?

Al saber-se pel poble de Collflorit la nova, d'aquest fet, causà tanta desil·lusió a tots els cors esvalotats per aquell cabell d'escarola, que les dones casades separades del marit tornaren amb ells, les promeses es feren esclaves dels seus *novios* i les casadetes de poc es dedicaren sols i exclusivament a fer manyagues als que, en l'avenir, havien d'ésser-ne pares de sos futurs fills...

I prou.

P. DEL HARO

REPICS

Sembla que el ex-rei Constantí de Grècia ha donat tota mena de satisfaccions als de l'Entente.

Es a dir que satisfaccions, eh? No deixa d'ésser una satisfacció. Els aliats podran tirar-ne un bon tros a l'olla.

Títol d'un telegrama d'aquests dies: «La situación en Turquía».

I plego; no vui seguir endavant, per a no sentir enveja. Perquè m'hi jugo una *otomana* que la situació d'allí és millor que la nostra.

Reflexió d'un ex-vaguista:

—«Vaig plegar perquè m'ho van dir; m'he reintegrat al treball perquè m'ho han dit: Resultats morals i materials de tot això?... Espero que me'ls diran.»—

Consell nostre:—Home, sabeu què podrieu fer?... Preguntar-ho als socialistes de Madrid.

Va atribuir-se als *sinn-feiners* el incendi de 28 tinglados del port de Liverpool.

I el nostre, de incendi, l'incendi revolucionari, a qui l'atribuiran, els senyors de Madrid? A esos *cuatro locos separatistas*.

Perquè allà, a Anglaterra, es tractava de tinglados del moll.

I aquí es tracta de *tinglados* de la política.

La reina Alexandra ha complert setanta sis anys.

Per a una testa coronada, ja es viu. Sobre tot en els temps que vivim.

Setantasis anys fent el ninot per a espantar els aucelis de l'ignorància!

Són, en realitat, massa anys.

Setantasis anys! Tinguessim un pa que durés tant!

Llegim a *La Publicidad* del dimecres: LA ALEGRÍA DE VOLVER A EMPEZAR.

A començar què?... La tanda de bolets? Ni mai que torni.

Vés què li costava de dir «a empear el trabajo».

I afegir-hi: «*poco y bien retribuido*». Així aniríem tots a favor d'En Tayá.

La qüestió irlandesa ha entrat en un període de calma, que els polítics anglesos ben orientats aprofiten per a pactar i tractar d'una reconciliació.

Això ha portat, és clar, el convenciment de que el govern del Imperi Britànic acabarà per caure del ruc (això del ruc no és alusió a Lloyd George) i donarà a Irlanda una llibertat extensíssima sinó total.

Que és l'única cosa que s'imposava feia temps.

Tres senyors don Nadie, ex-governadors de Barcelona han donat la seva imparcial (?) opinió sobre el nostre darrer conflicte.

I tots han tingut enèrgiques paraules de crítica ofensiva per al Govern.

Paveros! Quin bon recort deixàreu, vosaltres, de la vostra autoritat a Barcelona?

Bufa!

«Se presenta muy violenta y encarnizada la lucha electoral en el distrito de Balaguer».

Ja estic veient En Rodés amb coraç.

I ja estic veient com ni la coraç el lliurarà de la pluja de pastanagues.

De l'«Associació Catalanista», de Gràcia, hem rebut un interessant manifest contra l'actuació lligaire.

No el reproduïm per la seva molta extensió. Els catalanistes de la ex vila diuen, terminantment, que ells no votaran als regionalistes si, abans, aquests no fan públic un ideal netament nacionalista i si no retiren de les seves candidatures tots aquells noms dubtosos que no tinguin història catalanesca a Catalunya.

Què farà la «Lliga» davant d'aquell manifest?

Escollar la filípica com qui sent ploure.

I dir que els catalanistes de Gràcia són «quatre caps calents».

Amb motiu de la destitució de l'Alcalde de Lleida, En Cambó li ha enviat un telegrama de simpatia que diu:

«Envio el testimoni del meu major respecte al que ha sigut el millor dels alcaldes de Catalunya».

L'Humbert Torres podia haver-li contestat:

«Dono moltes mercès al que ha sigut el pitjor dels diputats nacionalistes».

I en paus.

El senyor governador ha ordenat que els venedors de diaris se limitin a cridar els títols.

Veritat és que només amb el nom, ja se sabia abans lo que havia de portar cada diari.

Però avui tant és que comprem l'un com l'altre, perquè tots porten les mateixes notícies.

Les notícies que els hi proporcionen els suprems informadors o reporters màxims del Govern civil.

Llegim: «Un día de estos irá a Sabadell el señor La Cierva.»

Objecte de la visita d'En La Cierva a Sabadell?

Donar una conferència.

Lo de la conferència és «pa despistar».

El que hi cerca el petit ex dictador a Sabadell és mandanga.

I la conseguirà.

Nostre entranyable amic l'ex diputat En Gabriel Alomar ha sigut nomenat bibliotecari del Institut de Balears.

L'enhorabona.